SCIENTIFIC TERMS, ABBREVIATIONS AND LOGOS FROM THE FIELD OF INFORMATICS IN THE ROMANIAN TEXBOOK DISCOURSE OF FRENCH LANGUAGE

Gabriela Toma (Bănuţoiu)
PhD. Student, "Alexandru Piru" University of Craiova

Abstract:The issue of this study focuses on the discourse of the textbooks dealing with the French specialty, more precisely it is focused on the words belonging to the specialized vocabulary associated with the diagrams and texts presented in the textbooks and also on the scientific discourse that the foreign language textbooks integrate in their content. At the level of"words", what is interesting is firstly their inventory in order to distinguish the privileged specialized field, a peculiar priority being given to the scientific terms and abbreviations from the language of Informatics.

Keywords: French specialty, scientific term, reader, Informatics, abbreviation

Direcţia generală a cercetării

Prin intermediul acestui studiu vom încerca să observăm termenii de specialitate pe care putem sa-i găsim în diferite domenii, precum gramatică, matematică, medicină, muzică, astronimie, biologie etc. Ipoteza de plecare se construieşte pe o idee rezumată astfel: orice cititor, deci şi elevul în calitate de cititor al manualului, percepe un termen ştiinţific "ca străin" (Jacobi, 1993 :71). Atunci, un copil care învaţă o limbă străină, în mod logic percepe acest termen ca fiindu-i de două ori străin. Această afirmaţie se atenuează pentru că universalitatea termenilor de specialitate, monosemia lor asupra căreia lingviştii s-au pus de acord fără rezervă şi aerul lor de neologism determină cititorul să le distingă de cuvintele din limbajul curent. Totuşi un elev în situaţia de învăţare a unei limbi străine are nevoie de mai multe mecanisme discursive pentru a ajunge să înţeleagă un termen de specialitate în limba străină. Aceste mecanisme ale discursului ne interesează pentru a vedea cum se pun ele în serviciul învăţării.

Toate situaţiile educative sunt complexe, dar cele care se referă la problematica francezei ştiinţifice sunt şi mai mult, este motivul pentru care recurgerea la abordarea sistemică este utilă. Analiza sistemică are o abordare transdisciplinară. Nu trebuie să o considerăm ca o "ştiinţă", o "teorie" sau o "disciplină", ci ca pe "o nouă metodologie, care ne permite să adunăm şi să organizăm cunoştinţele în vederea unei mai mari eficacităţi a acţiunii[1] ". Cuvinte, formule, mici fraze, zicale de tot felul circulă în mediul ştiinţific şi diferitele lumi sociale pe care le întîlnim aici. Tocmai această circulaţie discursivă şi rolul său în construcţia memoriilor colective vom încerca să descoperim în acest articol: cum cuvintele, schimbînd vorbitorii, capătă colorаţii semantice noi şi pierd pe parcurs unele din sensurile lor originale.

Corpusul observat este format din manuale româneşti de limba franceză. Este vorba de patru manuale de liceu, pentru toate seriile de elevi, de la clasa a IX-a la clasa a XII-a, L2, aceeaşi editură, Corint, ai căror autori sunt Doina Groza, Gina Belabed, Claudia Dobre et

[1] După Balmet, S. Eurin et De Legge, M. Henao, "Pratiques du Français Scientifique, l'enseignement du français à des fins de communication scientifique", éd. Hachette, 1992

BDD-A28001 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 17:00:16 UTC)

Diana Ionescu. Toate manualele au aceeași structură, formată din două pagini pentru gramatică, vocabular, texte de studiat, secțiuni de cultură.

Majoritatea textelor sunt alese din reviste pentru tineri, ceea ce permite accesul elevilor la limba actuală, curentă, pe care tinerii de vîrsta lor o folosesc. Temele sunt adolescența, prietenia, dragostea, relația adolescenți-copii, respectul și încrederea, avantajele și inconvenientele vieții în oraș sau la țară, telecomunicațiile, comportamentul în societate, simbolurile europene și tradițiile culturale franceze. Rolul major al manualului în învățarea unei limbi străine este incontestabil. Este evident că orice unitate a manualului este construită în jurul unui text, care servește drept suport în învățarea vocabularului, gramaticii, actelor de vorbire și a faptelor de civilizație. Textul este deci o prezență obișnuită a orei de limba franceză.

Prezentul articol își propune ca scop teoretic să dezvolte un studiu bazat pe realitățile românești (manualele românești de limba franceză), să treacă în revistă conținuturile gramaticale și lexicale propuse de către manualele care formează corpusul; parcursul cercetării se orientează în așa fel încît zona investigată va fi cea a cuvintelor. La nivelul ”cuvintelor”, ceea ce interesează este mai întîi inventarierea lor pentru a distinge domeniile de specialitate privilegiate, altfel spus, rețeaua lor tematică.

Numărul textelor științifice în corpusul ales nu este foarte mare. Textele din corpusul supus analizei nu sunt foarte lungi și într-o mare măsură descriu procese, obiecte, fenomene, marile domenii fiind cele ale informaticii, comunicației sau telecomunicațiilor, tehnologiei informației sau realizărilor tehnologice. În mod obișnuit textele sunt însoțite de imaginile obiectelor descrise, fie că este vorba despre TGV, trenul de mare viteză, de viaductul din Millau, de ziarul Le Figaro, de celebra prăjitură de Crăciun, la bûche (buturuga) sau de racheta purtătoare Ariane 5, proiectată pentru a transporta sateleți pe orbite.

Manualul de clasa a XII-a conține un număr de zece texte ce cuprind termeni științifici, iar temele abordate sunt cele ale tehnologiei informației, comerțului, aviației, transporturilor, realizărilor tehnologice, astronomiei, construcțiilor, chimiei sau mecanicii. Cele nouă texte științifice din manualul de clasa a XI-a tratează domeniile construcțiilor, inovațiilor tehnologice, telecomunicațiilor, mass-mediei, gastronomiei, informaticii, electricității. Numărul de texte științifice în manualul de clasa a X-a este de douăsprezece și se referă la alimentație, ecologie, Internet, cinematografie, noile tehnologii, gastronomie, turism, bucătărie. Mai redus în exemple, manualul editurii Corint pentru clasa a IX-a propune un număr de șase texte ale căror teme sunt construcțiile, matematica, transporturile, sportul, locuința.

Se observă tendința către depersonalizarea și distanțarea autorului față de afirmațiile sale, predominantă fiind persoana a treia, singular și plural. În ceea ce privește parametrii enunțiativi, s-a încercat să se observe în ce context este pronunțat un discurs științific. În manualul de clasa a XII-a este vorba despre inaugurarea unui nou tip de calculator, evoluția comerțului ecologic, descrierea unor fenomene sau procese, realizările tehnologiei informației, elogiul unui savant, avantajele computerului la birou, telefonul mobil, descrierea primului avion de linie – Airbus 38, prezentarea unor sateliți, a trenurilor de mare viteză sau a primului organism francez și european de cercetare – CNRS. Manualul de clasa a XI-a propune contextele următoare: descrierea unui model de imprimantă, utilitatea curierului electronic, avantajele mobilului la volanul unei mașini, prezentarea celui mai lung pod cu cabluri, descrierea de obiecte. Contextele în care este pronunțat discursul științific în manualul de clasa a X-a sunt: cumpărarea de produse bio, influența noilor tehnologii asupra preferințelor francezilor în materie de activități de timp liber, universul cultural francez – prezentarea unei rețete tradiționale franceze, completarea unui formular de candidatură, inventarierea unui mic vocabular din domeniul meseriilor, aspecte din viața socială – benevolatul, presa franceză – un mini vocabular dedicat acestui domeniu, mediul înconjurător

BDD-A28001 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 17:00:16 UTC)

– protecţia naturii, realizarea fişei de identitate a unei regiuni franceze, patrimoniul cultural şi turistic francez – gastronomia. Parametrii enunţiativi în manualul de clasa a IX-a sunt: locuinţa – realizarea planului unei case, citirea anunţurilor dintr-un ziar/ atenţie acordată abrevierilor, semnificaţia siglelor asociate domeniului transportului public, prezentarea unei personalităţi sportive franceze.

Sensul cuvintelor nu poate fi separat de contextele în care apare sau de locul vorbitorilor în cîmpul social, istoric şi instituţional. Lexicul ştiinţific nu poate fi învăţat decît într-un context ştiinţific. Multi termeni ştiinţifici sunt formaţi cu ajutorul prefixelor, sufixelor şi radicalurilor de origine greacă sau latină, în special în medicină şi în biologie[2].

Utilizarea siglelor în franceză este foarte frecventă. Ordinea literelor este inversată în raport cu engleza.

Exemple: - ONU (Organisation des Nations Unies) = UNO (United Nations Organisation) = ONU (Organizaţia Naţiunilor Unite)

« Sens *G10*, un *PC* qui pourrait inaugurer un nouveau type d'ordinateur… »

Traducere : *Sens G10,* un *PC* care ar putea inaugura un nou tip de calculator.

« Selon les derniers chiffres publiés par FEVAT (Fédération des entreprises de vente à distance) ….. » (Corint, ROM 12, 2008, p.79)

Traducere : După ultimele cifre publicate de către FEVAT (Federaţia întreprinderilor de vînzări la distanţă)…

« … le TGV a fêté son premier milliard de voyageurs transportés… »

Traducere : TGV-ul (Train à grande vitesse - Trenul de mare viteză) şi-a sărbătorit primul miliard de călători transportaţi.

« Les LGV représentent …» (Corint, ROM 12, 2008, p.86)

Traducere : LGV-urile (Lignes à grande vitesse - Liniile de mare viteză) reprezintă…

Termeni ştiinţifici şi abrevieri în limbajul informaticii

Limbajul informaticii a devenit, imediat după 1989, o necesitate a limbii contemporane, fiind considerat limbajul tehnic cu cea mai spectaculoasă ascensiune, avînd un impact deosebit de puternic asupra limbii. Cea mai mare parte a termenilor din domeniul informaticii a fost preluată din limba engleză[3]. Prezenţa calculatorului a devenit imperativ necesară, ea remarcîndu-se în aproape orice domeniu de activitate: economie, medicină, învăţămînt, administraţie etc. O astfel de utilizare extinsă şi frecventă a computerului a determinat amploarea deosebită a limbajului informatic. Vorbitorul de orice vîrstă foloseşte în sistemul propriu de comunicare cel puţin un termen aparţinînd informaticii. Vocabularul de specialitate variază de la individ la individ, în funcţie de nivelul de cunoştinţe în domeniu ale fiecăruia.

În mass-media, terminologia din informatică are o utilizare frecventă, cu atît mai mult cu cît există o serie de publicaţii ce abordează domeniul informaticii, adresîndu-se atît specialiştilor, cît şi utilizatorului banal.

Ultima parte a articolului îşi propune o succintă analiză a termenilor şi abrevierilor din limbajul informatic, prezent în corpusul supus analizei. Mulţi vorbitori utilizează deseori astfel de abrevieri, necunoscînd însă sensul de bază al acestora, ci doar elementele pe care le desemnează.

Abrevierile din limbajul informatic pot fi analizate sub diferite aspecte:

[2]După Balmet, S. Eurin et De Legge, M. Henao, "Pratiques du Français Scientifique, l'enseignement du français à des fins de communication scientifique", éd. Hachette, 1992

[3]Avram, Mioara, *Anglicismele în limba română actuală*, seria Limba română şi relaţiile ei cu istoria şi cultura românilor, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1997. Mioara Avram susţine că influenţa engleză nu este un fenomen în sine negativ, neavând de ce să fie mai periculoasă decât alte influenţe străine.

BDD-A28001 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 17:00:16 UTC)

1. Specificul abrevierilor în funcţie de structura lor;
2. Tipuri de abrevieri;
3. Fonetica şi grafia abrevierilor.

1. În ceea ce priveşte structura abrevierilor, se remarcă existenţa a două componente: elementele alcătuitoare şi modul lor de îmbinare.

1.1. *Abrevieri de cuvinte simple*: B = engl. byte „octet”

„Byte – sau octet, este acea unitate de măsură a cantităţii de date, care este formată din opt biţi. Abrevierea folosită pentru a desemna un octet sau byte este „B” şi nu „b”, care este abrevierea folosită pentru un bit.”[4]

1.2. *Abrevieri de cuvinte compuse*, acestea putînd fi alcătuite din elemente de acelaşi fel şi elemente mixte. Pentru prima structură, elemente de acelaşi fel, întîlnim diferite situaţii:

- Sigle alcătuite din iniţiale ale termenilor componenţi ai bazei, cu sau fără elemente relaţionale marcate (litere mari cu/fără cratimă): ADSL = engl. Asyncronus Digital Subscriber Line „linie digitală asincronă pentru abonat”, AMD = engl. Advanced Micro Devices „microdispozitive avansate”, CD = engl. Compact Disc, „disc compact”, CD-R = engl. Compact Disc Recordable, „compact disc cu înregistrare” etc.

- Sigle alcătuite din iniţiale ale unor termeni ai bazei: CD-RW = engl. Compact Disc Rewritable, „compact disc cu rescriere”, DVI = engl. Device Independent, „dispozitiv independent”, etc.

În cea de-a doua categorie, abrevieri de cuvinte compuse din elemente mixte, sunt sigle alcătuite din litere mari: prefixoid şi cuvînt: GB = engl. Gigabytes, „gigaocteţi”, MB = engl. Megabytes, „megaocteţi”.

1.3. *Abrevieri de sintagme*, situaţie în care se află cuvinte alcătuite din litere mici, cu sau fără punct, care notează segmente iniţiale ale unor cuvinte şi o literă oarecare din alte cuvinte ale sintagmei: bit = engl. binary digit, „unitate binară”.

„Bit (prescurtarea de la binary digit) reprezintă cea mai mică unitate de date dintr-un calculator.”[5]

Expresia grafică a abrevierilor diferă în funcţie de numărul de litere. Astfel, se întîlnesc abrevieri cu o literă: B = engl. Byte, „octet”, două litere: CD = engl. Compact Disc, „disc compact”, IT = engl. Information Tehnology, „tehnologia informaţiei”, trei litere: AMD = engl. Advanced Micro Devices „microdispozitive avansate”, DVD = engl. Digital Versatile Disc, „disc digital multilateral”, cu cratimă: CD-R = engl. Compact Disc Recordable, „compact disc cu înregistrare”, patru litere: ADSL = engl. Asyncronus Digital Subscribe Line, „ linie digitală asincronă pentru abonat”, HTML = engl. Hyper Text Markup Language, „limbaj de marcare pentru hipertext”, cu cratimă - CD-RW = engl. Compact Disc Rewritable, „compact disc cu rescriere”, cinci litere: CD-ROM = engl. Compact Disc Read Only, „disc compact doar pentru citire” etc.

2. Tipurile de abrevieri sunt diferite[6]:

2.1. După cum se folosesc în limba scrisă şi/sau orală, se disting abrevieri grafice B = engl. Byte, „octet”, GB = engl. Gigabytes, „gigaocteţi”, MB = engl. Megabytes, „megaocteţi”, dar şi abrevieri grafico-orale (se citesc pe litere sau cursiv): HTML = engl. Hyper Text Markup Language, „ limbaj de marcare pentru hipertext”, OCR = engl. Optical Character Recognition, „program de recunoaştere optică a caracterelor”, POD = engl. Personal on Demand, „cerere personală” – pronunţate în limba română HTML – [haş-te-me-le], OCR - [o-ce-re], POD - [pod]; IBM = engl. International Business Machines, „Compania Internaţională de Calculatoare”, PC = engl. Personal Computer, „calculator personal”– pronunţate în limba engleză IBM - [ai-bi-em], PC - [pi-si].

[4]Rev. PC Magazine, august 2005, Glosar, p.80
[5]Rev. PC Magazine, august 2005, Glosar, p.80
[6]Silvia Pitiriciu, *Abrevierile în limba română*, 2004, p.89-104

BDD-A28001 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 17:00:16 UTC)

2.2. După aria şi gradul de folosire, au caracter general, fiind cunoscute de majoritatea vorbitorilor: CD = engl. Compact Disc, „disc compact”, DVD = engl. Digital Versatile Disc, „disc digital multilateral”, IT = engl. Information Tehnology, „tehnologia informaţiei”, PC = engl. Personal Computer, „calculator personal”. Este însă cunoscut faptul că cele mai multe abrevieri din domeniul informaţiei nu sunt accesibile decît specialiştilor, acestea fiind abrevieri speciale: CMOS = engl. Complementary Metal Oxide Semiconductor, „semiconductor de metal-oxid complementar”, DSL = engl. Digital Subscriber Line, „linie digitală pentru abonat”, IEEE = engl. Institute of Electrical and Electronic Engineers, „Institutul Inginerilor de Electrică şi Electronică”, JPEG = engl. Joint Photographic Experts Group, „grup de experţi în grafică pe calculator” etc.

2.3. După dependenţa de o anumită vecinătate, se pot stabili abrevieri independente: CPU = engl. Central Processing Control, „unitate centrală care prelucrează”, DNS = engl. Domain Name System, „sistem de conversie a denumirilor de sistem”, USB = engl. Universal Serial Bus, „magistrală universală în serie”. Există însă şi abrevieri dependente sau contextuale: B în informatică Byte „octet”, dar în alte contexte „Bucureşti”, NT chiar în informatică are sensuri diferite, fie Network Termination, „terminaţie de reţea”, fie New Tehnology, „ noua tehnologie”, iar în domeniul rutier „judeţul Neamţ”.

2.4. După cum bazele sunt de specific naţional sau nu, în limbajul informatic se identifică doar abrevieri internaţionale: DOS = engl. Disc Operating System, „sistem de operare a hard-ului, HDR = engl. High Dynamic Rage, „limită înaltă dinamică”, IP = engl. Internet Protocol, „protocol standard pentru internet”, PVA = engl. Partial Vertical Alignment, „aliniament parţial vertical” etc.

2.5. După valoare pe plan lexical şi gramatical există abrevieri monovalente, această categorie fiind cea mai numeroasă: DHCP = engl. Dinamic Host Configuration Protocol, „protocol dinamic de configurare gazdă”, PPU = engl. Physics Processing Unit, „unitate fizică care prelucrează” etc. Foarte puţine dintre abrevierile din limbajul informatic pot fi considerate polivalente, dată fiind exactitatea noţiunilor din acest domeniu: NT= engl. Network Termination, „terminaţie de reţea”, fie engl. New Tehnology, „noua tehnologie”, RAM = engl. Random Acces Memory, „memorie cu acces aleatoriu”, fie (umoristic) Rarely Adequate Memory, „memorie rareori corespunzătoare”.

2.6. După categoriile onomasilogice ale bazelor neabreviate, regăsim nume proprii de instituţii: IBM = engl. International Business Machines, „Compania Internaţională de Calculatoare”, IEEE = engl. Institute of Electrical and Electronic Engineers, „Institutul Inginerilor de Electrică şi Electronică”, dar şi termeni specifici informaticii desemnînd diferite sisteme: DOS = engl. Disc Operating System, „sistem de operare a hard-ului”, elemente: DSL = engl. Digital Subscriber Line, „linie digitală pentru abonat”, LCD = engl. Liquid Crystal Display, „ ecran cu cristale lichide”, USB = engl. Universal Serial Bus, „magistrală universală în serie”, programe: HTML = engl. Hyper Text Markup Language, „ limbaj de marcare pentru hipertext”, OCR = engl. Optical Character Recognition, „program de recunoaştere optică a caracterelor”, unităţi de măsură - B = engl. Byte, „octet”, GB = engl. Gigabytes, „gigaocteţi”, MB = engl. Megabytes, „megaocteţi”, reţele – VPN = engl. Virtual Private Network, „reţea virtuală privată”.

2.7. După statutul morfologic al bazelor, cuvintele abreviate se încadrează, în cea mai mare parte, în categoria substantivelor comune: AMD = engl. Advanced Micro Devices „microdispozitive avansate”, DHCP = engl. Dinamic Host Configuration Protocol, „protocol dinamic de configurare gazdă”, dar şi a substantivelor proprii: IEEE = engl. Institute Electrical of and Electronic Engineers, „Institutul Inginerilor de Electrică şi Electronică”, IBM = engl. International Business Machines, „Compania Internaţională de Calculatoare”.

2.8. După elementele alcătuitoare, abrevierile din limbajul informatic sunt literale: HDR = engl. High Dynamic Rage, „limită înaltă dinamică”, LCD = engl. Liquid Crystal Display,

BDD-A28001 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 17:00:16 UTC)

„ecran cu cristale lichide”, USB = engl. Universal Serial Bus, „magistrală universală în serie”.

2.9. După posibilitatea de decodare, unele abrevieri sunt decodabile (cele cunoscute de majoritatea vorbitorilor): CD = engl. Compact Disc, „disc compact”, DVD = engl. Digital Versatile Disc, „disc digital multilateral”, IT = engl. Information Tehnology, „tehnologia informaţiei”, PC = engl. Personal Computer, „calculator personal”. Multe însă sunt abrevieri ermetice, în această categorie încadrîndu-se abrevierile speciale (cunoscute doar specialiştilor în domeniu): DHCP = engl. Dinamic Host Configuration Protocol, „protocol dinamic de configurare gazdă”, IEEE = engl. Institute of Electrical and Electronic Engineers, „Institutul Inginerilor de Electrică şi Electronică”, JPEG = engl. Joint Photographic Experts Group, „grup de experţi în grafică pe calculator”, PPU = engl. Physics Processing Unit, „unitate fizică care prelucrează”, etc.

2.10. După cum bazele se pot prezenta sau nu sub mai multe forme, abrevierile din limbajul informatic sunt unice, întrucît în cercetarea efectuată asupra presei de specialitate nu am întîlnit abrevieri cu variante: DSL = engl. Digital Subscriber Line, „linie digitală pentru abonat”, GSM = engl. Global System for Mobile Communications, „sistem global de telefonie mobilă”, VPN = engl. Virtual Private Network, „reţea virtuală privată”, etc.

2.11. Dată fiind frecventa utilizare a unora dintre abrevieri, ele se comportă ca termeni adaptaţi limbii române (fapt consemnat şi în noul DOOM). Abrevierile cu valoare de substantiv au flexiune prin articulare cu articolul hotărît enclitic sau nehotărît proclitic, dar şi prin desinenţe de plural: CD-ul, un CD, CD-uri, DVD-ul, un DVD, DVD-urile. Există însă şi abrevieri cu formă fixă de genul: IEEE.

2.12. Din punct de vedere lexical, abrevierile din limbajul informatic sunt neologisme, făcînd parte din masa vocabularului: AMD = engl. Advanced Micro Devices „microdispozitive avansate”, CD = engl. Compact Disc, „disc compact”, CMOS = engl. Complementary Metal Oxide Semiconductor, „semiconductor de metal-oxid complementar”, DOS = engl. Disc Operating System, „sistem de operare a hard-ului”.

2.13. După cum realizează sau nu serii lexicale pe baza aceluiaşi siglem există: abrevieri care intră în serii lexicale, precum cele referitoare la unităţi de procesare - CPU = engl. Central Processing Control, „unitate centrală care prelucrează”, PPU = engl. Physics Processing Unit, „unitate fizică care prelucrează”, dar şi abrevieri care nu intră în serii lexicale: CD = 1. cadru didactic; 2. certificat de depozit; 3. compact disc (informatică); 4. convertor de date.

2.14. După dimensiune, abrevierile din limbajul informatic sunt în general scurte, alcătuite din 1, 2, 3 litere, B = engl. Byte, „octet”, CD = engl. Compact Disc, „disc compact”, IT = engl. Information Tehnology, „tehnologia informaţiei”, AMD = engl. Advanced Micro Devices „microdispozitive avansate”, DVD = engl. Digital Versatile Disc, „disc digital multilateral”, cu cratimă - CD-R = engl. Compact Disc Recordable, „compact disc cu înregistrare”, dar întîlnim şi abrevieri medii, din 4 sau 5 litere – ADSL = engl. Asyncronus Digital Subscribe Line, „ linie digitală asincronă pentru abonat”, HTML = engl. Hyper Text Markup Language, „limbaj de marcare pentru hipertext”, cu cratimă - CD-RW = engl. Compact Disc Rewritable, „compact disc cu rescriere”, CD-ROM = engl. Compact Disc Read Only, „disc compact doar pentru citire” ş.a.

3. Abrevierile din informatică prezintă o serie de dificultăţi în ceea ce priveşte fonetica şi grafia lor. Ca urmare a ascensiunii şi impactului limbajului informatic asupra limbii comune, multe dintre abrevierile acestui domeniu sunt cunoscute de majoritatea vorbitorilor.

La nivelul abrevierilor, corespondenţa dintre litere şi sunete depinde de lectura lor cursivă sau pe litere, iar la cele de origine străină, citite alfabetic, de lectura după regulile limbii române sau ale limbii din care provin.

BDD-A28001 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 17:00:16 UTC)

Este ştiut faptul că abrevierile din domeniul informaticii provin din limba engleză, fapt pentru care multe se pronunţă conform limbii de origine: CD [si-di] = engl. Compact Disc, „disc compact", DVD [di-vi-di] = engl. Digital Versatile Disc, „disc digital multilateral", IT [ai-ti] = engl. Information Tehnology, „tehnologia informaţiei", PC [pi-si] = engl. Personal Computer, „calculator personal".

Există însă abrevieri a căror citire se realizează după regulile limbii române: HTML [haş-te-me-le] = engl. Hyper Text Markup Language, „limbaj de marcare pentru hipertext", IEEE [i-e-e-e] = engl. Institute of Electrical and Electronic Engineers, „Institutul Inginerilor de Electrică şi Electronică", JPEG [j-peg] = engl. Joint Photographic Experts Group, „grup de experţi în grafică pe calculator".

Avînd în vedere faptul că siglele din domeniul informaticii sunt de provenienţă străină, silabaţia fonetică redă, în cele mai multe cazuri, pronunţarea alfabetică a literelor din limba respectivă - IT [ai-ti] = engl. Information Tehnology, „tehnologia informaţiei". Există însă şi sigle care se citesc pe litere, conform pronunţiei din limba română - AMD [a-me-de]= engl. Advanced Micro Devices „microdispozitive avansate". Silabaţia grafică propriu – zisă nu se realizează la nivelul abrevierilor. Lucrările normative interzic despărţirea în silabe la capăt de rînd a abrevierilor de compuse[7].

În cazul abrevierilor din limbajul informatic, se observă utilizarea cratimei ca semn ortografic, respectînd grafia cuvîntului compus: CD-ROM = engl. Compact Disc Read Only, „disc compact doar pentru citire" ş.a. Remarcabil este faptul că abrevierile din limbajul informatic nu utilizează punctul ca semn ortografic.

În urma analizei efectuate pe baza criteriilor stablite de lucrările de specialitate[8], s-a constatat existenţa a numeroase tipuri şi subtipuri de abrevieri din limbajul informatic al presei de specialitate: abrevieri de cuvinte simple, cuvinte compuse şi sintagme; abrevieri grafice şi grafico-orale, generale şi speciale, independente şi contextuale, internaţionale, monovalente şi polivalente, nume proprii de instituţii şi termeni ştiinţifici specifici, substantive comune şi proprii, literale, decodabile şi ermetice, unice, neologisme, care intră/nu intră în serii lexicale, scurte şi medii. Ca o consecinţă a impactului puternic asupra limbii comune al informaticii, DOOM2 introduce anumite abrevieri din limbajul informatic care au devenit cuvinte de sine stătătoare:

CD (angl.)[pron. sidi] s.n., art. CD-ul, pl.CD-uri;

CD – player (angl.) [pron. sidipleiăr] s.n., pl.CD-playere;

CD-ROM (angl.)[pron. sidirom] s.n., pl.CD-ROM-uri;

CD-writer (angl.) [pron. sidiraităr] (CD-wri-) s.n., pl. CD-writere.

Deşi abrevierile din informatică sunt din ce în ce mai des folosite, puţini utilizatori cunosc decodarea corectă, iar în ceea ce priveşte pronunţia, este generalizată citirea conform limbii engleze. De asemenea, se remarcă faptul că, pentru unele abrevieri, nu s-a reuşit decodarea, ele fiind accesibile doar specialiştilor în domeniu: ACA, GNU, NTFS, TN.

Dezvoltarea rapidă a societăţii impune adaptarea limbajului la noile domenii de activitate, ceea ce conduce la schimbări lingvistice. Vorbitorii simt nevoia unei exprimări rapide, eficientizate, astfel încît rolul în comunicare al abrevierilor, în general, al celor din informatică, în special, va creşte.

Exemple manuale :

« … le modem à 14400 bps met seulement 6 secondes pour transmettre une page standard. » (Corint, ROM 12, 2008, p.79)

[7]Silvia Pitiriciu Abrevierile în limba română, ediţia a II-a revăzută, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 2004, p. 215

[8]Silvia Pitiriciu, Abrevierile în limba română, ediţia a II-a revăzută, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 2004

BDD-A28001 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 17:00:16 UTC)

le modem = modemul, s.n. (inform.) Dispozitiv electronic analog de telecomunicaţie, conectat în interiorul sau la exteriorul unui computer, cu scopul de a putea comunica la distanţă cu alte computere dotate în acelaşi fel, prin intermediul liniilor telefonice tradiţionale, a cărui caracteristică de bază este capacitatea de a converti un semnal digital într-unul analog şi invers, cu ajutorul unui protocol special de modulare software ◆ pl. –e, -uri. /< engl. modem, abr. de la [mod]ulator-[dem]odulator. (sursa: DEXI 2007)

bps = biţi pe secundă,Unitatea de măsură în Sistemul internaţional de unităţi pentru viteza de transfer

bit s.m. **1** (inform.) Cea mai mică unitate de informaţie pe care o poate manipula calculatorul, echivalentă cu alegerea uneia din două alternative echiprobabile. **2** Cifră în sistemul de numeraţie binară ◆pl.biţi./ <fr.,engl.bit <bi[nary digi]t ”cifră binară”

« La correction automatique d’erreurs ECM assure que seules les pages qui n’ont pas pu être transmises correctement en raison de problèmes de lignes seront envoyées à nouveau. » (Corint, ROM 12, 2008, p.79)

ECM – engl**. Engine Control Module =** Modulul de control al motorului (calculatorul de injecţie), cuvînt format din 3 lexeme, se scriu primele litere ale fiecărui cuvînt cu majuscule.

« Sens G10, un **PC** qui pourrait inaugurer un nouveau type d’**ordinateur**, se présente sous la forme d’un **PC** portable avec un écran 17” au format 4 : 3 très contrasté, possède une luminosité de 300 **cd/m**^{2} et un temps de réponse de 6 **ms**. » (Corint, ROM 12, 2008, p.79)

PC - engl. Personal Computer = calculator personal

PC portable – computer personal portabil, ale cărui greutate şi dimensiuni sunt reduse. <fr. vb. Porter (a purta) (sursa: HACHETTE, 1994)

cd = candelă, unitatea fundamentală pentru intensitatea luminoasă din sistemul internaţional de unităţi

m = metru, unitate de măsură pentru lungime

ms = milisecundă, unitate de măsură pentru timp, a mia parte dintr-o secundă. – din fr. milliseconde, engl. millisecond.

Ordinateur = ordinator s.n. (inform.) Calculator numeric universal, compus dintr-un număr variabil de unităţi specializate şi comandate de acelaşi program înregistrat, care permite efectuarea unor operaţii aritmetice şi logice fără intervenţia omului în timpul lucrului şi rezolvă probleme de calcul ştiinţific, de gestiune a întreprinderilor comerciale sau industriale etc.; computer◆pl. –oare, /fr.ordinateur.< lat. **Ordinator**”cel care pune în ordine”. (sursa: DEXI 2007)

« On allume l’**ordinateur**. » (Corint, ROM 11, 2006, p. 63)

« On éteint l’**ordinateur**. » (Corint, ROM 11, 2006, p. 63)

« … directement une carte de visite sur un **ordinateur.** » (Corint, ROM 12, 2008, p.79)

« Là où il étonne, est qu’il ne comporte pas de **batterie**, il utilise un **adaptateur** secteur pour fonctionner. » (Corint, ROM 12, 2008, p.79)

batterie = baterie s.f. (tehn.) Generator de curent electric continuu produs prin conversia energiei rezultate din reacţiile chimice din interiorul dispozitivului în energie electrică. / <fr. Batterie <battre (a bate) < lat. Battuere, apoi battere, de origine galică. (sursa: DEXI 2007)

adaptateur – adaptor, s.n. (tehn.), Dispozitiv electric intercalat între un generator sau un transmiţător şi un receptor pentru a le adapta unul la altul, pentru adaptarea unui aparat electric la diverse întrebuinţări etc. ◆pl. –oare. /<fr. adapter (a adapta) < lat. adaptare (sursa: DEXI 2007)

« La chose peut paraître curieuse, mais ce type de **PC** intéresse les parents qui ont des enfants et qui veulent surveiller ce qu’ils font, le PC pouvant être transporté facilement dans n’importe quelle pièce de la maison ». (Corint, ROM 12, 2008, p.79)

PC - engl. Personal Computer = calculator personal

BDD-A28001 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 17:00:16 UTC)

« …. beaucoup plus silencieux, consomme moins d'électricité, facilement transportable et peut être aussi puissant qu'un **PC** de bureau. » (Corint, ROM 12, 2008, p.79)

PC - engl. Personal Computer = calculator personal

« Avec plus d'un Français sur quatre qui achète en ligne, le secteur du **e-commerce** maintient son dynamisme. » (Corint, ROM 12, 2008, p.79)

e-commerce - engl. Electronic Commerce = comerț electonic, ansamblul tranzacțiilor comerciale operate la distanță prin intermediul interfețelor electronice și digitale.

« La **Card Reader** constitue une solution rapide et efficace pour archiver, trier et rechercher ses contacts. » (Corint, ROM 12, 2008, p.79)

Card Reader = cititor de carduri, dispozitiv hardware care poate citi și scrie pe un card de memorie. Acesta este adesea folosit pentru a furniza date către computere sau alte dispozitive de afișare.

« Connectez votre **ordinateur portable** à votre mobile et servez-vous-en comme **modem.** » (Corint, ROM 11, 2006, p. 67)

ordinateur portable - computer personal portabil, ale cărui greutate și dimensiuni sunt reduse. <fr. vb. Porter (a purta)

modem = modem, s.n. (inform.) Dispozitiv electronic analog de telecomunicație, conectat în interiorul sau la exteriorul unui computer, cu scopul de a putea comunica la distanță cu alte computere dotate în același fel, prin intermediul liniilor telefonice tradiționale, a cărui caracteristică de bază este capacitatea e a converti un semnal digital într-unul analog și invers, cu ajutorul unui protocol special de modulare software ◆ pl. –e, -uri./< engl. modem, abr. de la [mod]ulator-[dem]odulator. (sursa: DEXI 2007)

« Connectez-vous en un clic à **Internet** où que vous soyez avec mobile Phone Tools 5.5. » (Corint, ROM 11, 2006, p. 67)

« On lance **Internet**. » (Corint, ROM 11, 2006, p. 63)

Internet – s.n. (inform.) Rețea informatică mondială, în cadrul căreia computere conectate la diferite rețele locale pot comunica între ele și cu ajutorul căreia persoane din diferite părți ale lumii pot face schimb de informații sau pot trimite și primi mesaje ◆< engl. **Internet**, abr. de la Inter[national] Net[work] (sursa: DEXI 2007)

« …un mini **scanner** spécialement conçu fin de transférer directement une carte de visite sur un **ordinateur**. » (Corint, ROM 12, 2008, p.79)

scanner = scaner – s.n. (inform.) Dispozitiv electronic (periferic) (al unui computer), care generează o reprezentare digitală a unei imagini, a unui text etc., care poate fi vizualizată pe monitorul unui computer (și stocată în memoria acestuia) ◆scris și *scanner*. pl. –e. /< engl., fr. **scanner.** (sursa: DEXI 2007)

« On saisit le nom du **serveur**.»

Serveur = **server** s.n. (inform.) Calculator pe care rulează un software administrativ, care controlează accesul la rețea și la resursele sale și oferă resurse calculatoarelor ce funcționează ca stații de lucu în rețea. ◆pl. –e. /< eng. **server**.(sursa: DEXI 2007)

« On introduit son nom d'utilisateur et son **mot de passe**. » (Corint, ROM 11, 2006, p. 63)

mot de passe – parolă s.f. (inform.) Cuvînt convențional, secret, folosit de către utilizatorii rețelei de internet (pagini web, poștă electronică, etc.) pentru a li se permite accesul la diverse servicii.(sursa: DEXI 2007)

« Le **FAX**-B120 offre un modèle de **télécopieur** qui, grâce à ses dimensions compactes, trouve sa place presque n'importe où et peut être employé aussi comme copieur. (Corint, ROM 11, 2006, p. 63)

FAX = fax s.n. Aparat de telecomunicație, care transmite facsimilul unui text, unui desen etc. prin telefon ◆pl. –uri / <engl. **fax**.(sursa: DEXI 2007)

BDD-A28001 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 17:00:16 UTC)

télécopieur – aparat de telecopiat ٠format din prefixultélé (tele = la distanţă) si substantivul copieur (copiator) ; sinonime telefax, fax, provine dinlat. *fac simile*

« … dans une **base de données**. » (Corint, ROM 12, 2008, p.79)

base de données = **bază de date**, uneori numită şi bancă de date (abreviat BD), reprezintă o modalitate de stocare a unor informaţii şi date pe un suport extern (un dispozitiv de stocare), cu posibilitatea extinderii uşoare şi a regăsirii rapide a acestora.

« À présent, le **courrier électronique** permet la transmission d'un message d'un point du monde à un autre en quelques fractions de secondes. » (Corint, ROM 11, 2006, p. 62)

courrier électronique – mesaj sris trimis electronic prin intermediul unei rețele informatice ; sinonimee-mail, mail sau courriel.

"A mon avis, le grand avantage du **Net** est que la communication est très rapide" (Corint, ROM 11, 2006, p. 63)

Net – prescurtarea termenului Internet, ce provine din împreunarea artificială şi parţială a două cuvinte englezeşti: interconnected = interconectat şi network = rețea.

CONCLUZII

Numărul textelor ştiinţifice în corpusul ales nu este foarte mare. Predomină în manualele de clasa a XI-a şi a XII-a, editura Corint. În ceea ce privește structurile lingvistice prezentate de manualele analizate constatăm absența verbelor impersonale, iar formulele matematice şi reprezentările grafice sunt destul de rare.

Acest discurs se caracterizează de asemenea prin grija pentru concizie. Sunt folosite abrevieri, sigle, limbajuri simbolice, grafice, tabele. Se remarcă o atenţie deosebită acordată preciziei şi obiectivităţii în alegerea cuvintelor: absența cuvintelor vagi, a anglicismelor, puține expresii stereotipe, se recurge la sensul propriu al cuvintelor, atestat, se respectă sintaxa şi ortografia francezei. Contrar discursului literar, care se distinge prin polisemia sa, discursul ştiinţific nu poate fi interpretat în funcţie de diferite sensuri. Se recurge la acesta în comunicarea formală, instituţionalizată, în scopul de a informa sau de a descrie, de a explica sau de a convinge.

Termenii sunt folosiţi cu sensurile lor de bază, unanim cunoscute şi acceptate, se evită sensurile figurate, apreciate drept o sursă de ambiguitate. Este un stil neologistic, fiecare domeniu de activitate avînd o terminologie specifică.

Sunt transmise informaţii ştiinţifice, tehnice, utilizate pe baza unor raţionamente logice, deductive, argumentate; se folosesc multe neologisme, cuvinte monosemantice, cuvinte derivate cu prefixe şi pseudoprefixe sau compuse cu sufixoide şi prefixoide. Acestora li se adaugă utilizarea unor abrevieri, simboluri, semne convenţionale, formule stereotipe, claritatea exprimării, precizie, corectitudine, utilizarea sensului propriu al cuvîntului. Textele ştiinţifice (argumentativ, descriptiv, informativ, explicativ) urmăresc să exploreze, să explice, să argumenteze cunoştinţe factuale.

BIBLIOGRAPHY

ACADEMIA ROMÂNĂ, INSTITUTUL DE LINGVISTICĂ „IORGU IORDAN", *Dicţionarul ortografic, ortoepic şi morfologic al limbii române,* ed. a II-a, revăzută şi adăugită, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic, 2005

ADAM Jean–Michel, *Éléments de linguistique textuelle*, Bruxelles – Liège, Mardaga, 1990.

ARDELEANU-CRUCERU Monica, *Comportamentul morfologic al termenilor din domeniul informaticii*, Braşov, 2004 (Facultatea de Filologie, Univ. Bucureşti)

AVRAM Mioara, *Anglicismele în limba română actuală, seria Limba română şi relaţiile ei cu istoria şi cultura românilor*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1997

BDD-A28001 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 17:00:16 UTC)

BALMET Simone, HENAO DE LEGGE Martine, *Pratiques du français scientifique. L'enseignement du français à des fins de communication scientifique*, Paris, HACHETTE, 1992, 260 p., consultată pe 21 octombrie 2017, <www.bibliotheque.auf.org/doc_num.php?explnum_id=115>
CONDEI Cecilia, 2007, *« Les grandes images du vécu communautaire dans le répertoire communicatif proposé par les manuels roumains de FLE »*, in Colloque international AIRDF, pagină consultată pe 16 decembrie 2017, <http://evenements.univlille3.fr/recherche/airdf2007/PDF/Condei%20A7.pdf>.
DIMA Eugenia, COBEȚ Doina, MANEA Laura, … *Dicționar Explicativ Ilustrat al Limbii Române*, tipogr. Italia, Arc, Gunivas, 2007
Dictionnaire Hachette de la Langue Française, Paris, 1994
JACOBI Daniel, 1993, « *Les terminologies et leur devenir dans les textes de vulgarisation scientifique »,* in Didaskalia, no 1, Lyon, Institut national de recherche pédagogique, 69-83 pp.
JACOBI Daniel, SCHIELE Bernard, CYR Marie-France, « *Note de synthèse [La vulgarisation scientifique et l'éducation non formelle*] », in Revue française de pédagogie, volume 91, 1990, 81-111 pp.
PITIRICIU Silvia, *Abrevierile în limba română*, ediţia a II-a revăzută, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 2004

MANUALE. ABREVIERI
GROZA Doina, BELABED Gina, DOBRE Claudia, IONESCU Diana, Limba franceză, manual pentru clasa a IX-a, Limba modernă 2, Bucuresti, Corint, 2004, 128 p. (prescurtat : CORINT 9, L2, 2004).
GROZA Doina, BELABED Gina, DOBRE Claudia, IONESCU Diana, Limba franceză, manual pentru clasa a X-a, Limba modernă 2, Bucuresti, Corint, 2008, 136 p. (prescurtat : CORINT 10, L2, 2008).
GROZA Doina, BELABED Gina, DOBRE Claudia, IONESCU Diana, Limba franceză, manual pentru clasa a XI-a, Limba modernă 2, Bucuresti, Corint, 112 p. (prescurtat : CORINT 11, L2, 2006).
GROZA Doina, BELABED Gina, DOBRE Claudia, IONESCU Diana, Limba franceză, manual pentru clasa a XII-a, Limba modernă 2, Bucuresti, Corint, 2008, 128 p. (prescurtat : CORINT 12, L2, 2008).

BDD-A28001 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 17:00:16 UTC)